

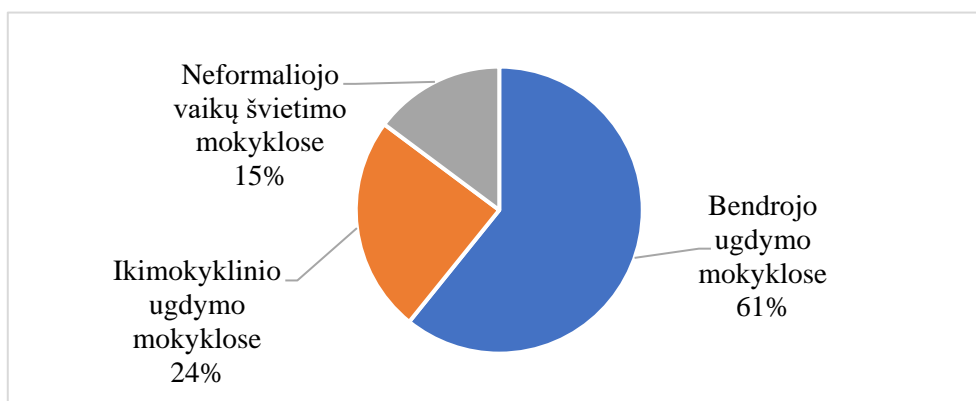
Širvintų rajono savivaldybė

Širvintų r. savivaldybės pedagoginių darbuotojų kvalifikacijos tobulinimą vykdo Širvintų meno mokyklos Neformaliojo švietimo centras (toliau – Centras)¹. 2022 m. Centras PKT renginius vykde, bendradarbiaudamas su Molėtų ir Ukmergės švietimo pagalbos tarnybomis (Centras nėra akredituotas).

2021–2022 m. m. Širvintų r. savivaldybėje dirbo 250 pedagoginių darbuotojų, iš jų – 152 (61 proc.) bendrojo ugdymo, 61 (24 proc.) – ikimokyklinio ugdymo, 37 (15 proc.) – neformaliojo vaikų švietimo įstaigose (žr. 1 pav.). Pastaruosius keletą metų pastebimas savivaldybės bendrojo ugdymo įstaigose dirbančių pedagoginių darbuotojų skaičiaus mažėjimas (6 proc.) – 2019–2020 m. m. savivaldybės bendrojo ugdymo įstaigose dirbo 161 pedagoginis darbuotojas, 2020–2021 m. m. – 167.

1 pav. Daugiausia pedagoginių darbuotojų dirbo bendrojo ugdymo įstaigose

Pedagoginių darbuotojų skaičiaus pasiskirstymas pagal mokyklų tipus (procentais)

2022 m. Centras vykde 2 ilgalaikes (ne mažiau kaip 40 val. trukmės) pedagogų kvalifikacijos tobulinimo (toliau – PKT) programas (toliau – Programos) pagal Valstybinių ir savivaldybių mokyklų vadovų, jų pavaduotojų ugdymui, ugdymą organizuojančių skyrių vedėjų, mokytojų ir pagalbos mokiniui specialistų 2020–2022 metų kvalifikacijos tobulinimo prioritetus. Jose dalyvavo 56 pedagoginiai darbuotojai (žr. 1 lentelę).

Palyginti su praėjusiais metais, matyti, kad savivaldybėje Programose dalyvavusių pedagogų skaičius išliko panašus, tik praeitais metais buvo vykdytos Programos pagal prioriteto *Kompetencijų tobulinimas įgyvendinant šiuolaikinį ugdymo / mokymo turinį* kryptį *Į mokymąsi orientuotos vertinimo kultūros auginimas* ir prioriteto *Kompetencijų, reikalingų veiksmingai ugdyti skirtingų ugdymosi poreikių turinčius mokinius, tobulinimas* kryptį *Mokinio skirtybių suvokimas, atpažinimas ir panaudojimas siekiant jo pažangos*, o šiais metais – pagal prioriteto *Vadovavimo ir lyderystės ugdymo / mokymo procesui ir švietimo įstaigai kompetencijų tobulinimas* kryptis *Lyderystės ugdymui ir mokymuisi stiprinimas* ir *Mokyklos bendruomenės telkimas įgyvendinant įtraukties principą švietime*.

¹ Prieiga internete <http://www.menomokykla.lt>.

1 lentelė. Daugiausia Programų vyko pagal prioritetą *Vadovavimo ir lyderystės ugdymo / mokymo procesui ir švietimo įstaigai kompetencijų tobulinimas*

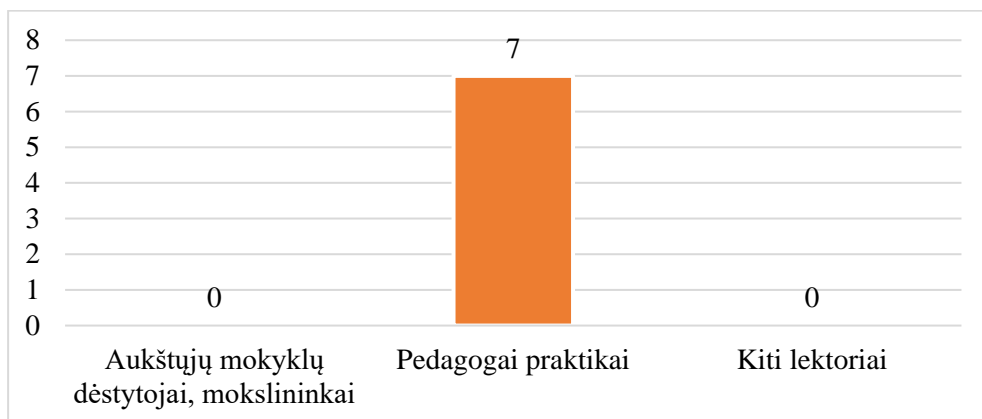
Vykdytų Programų ir dalyvių pasiskirstymas pagal prioritetus

Prioritetas / prioriteto kryptys	Vykdytų Programų skaičius	Vykdytų Programų dalyvių skaičius
Kompetencijų tobulinimas įgyvendinant šiuolaikinį ugdymo / mokymo turinį	0	0
Skaitmeninio raštingumo tobulinimas	–	–
Į mokymąsi orientuotos vertinimo kultūros auginimas	–	–
Skaitymo gebėjimų ugdymas visose ugdymo srityse	–	–
Kompetencijų, reikalingų veiksmingai ugdyti skirtingų ugdymosi poreikių turinčius mokinius, tobulinimas	0	0
Mokinio skirtumų suvokimas, atpažinimas ir panaudojimas siekiant jo pažangos	–	–
Bendradarbiavimo gebėjimų, reikalingų ugdyti ir teikti reikalingą švietimo pagalbą ir paslaugas, tobulinimas	–	–
Vadovavimo ir lyderystės ugdymo / mokymo procesui ir švietimo įstaigai kompetencijų tobulinimas	2	56
Lyderystės ugdymui ir mokymuisi stiprinimas	1	41
Gebėjimų priimti sprendimus, grįstus duomenimis, stiprinimas	–	–
Mokyklos bendruomenės telkimas įgyvendinant įtraukties principą švietime	1	15
Iš viso:	2	56

Duomenys rodo, kad 2022 m. lektorai buvo tik kviestiniai pedagogai praktikai; aukštųjų mokyklų dėstytojai, mokslininkai ir kiti lektorai (psichologai, sveikatos specialistai ir kt.) įgyvendinant Programas nedalyvavo.

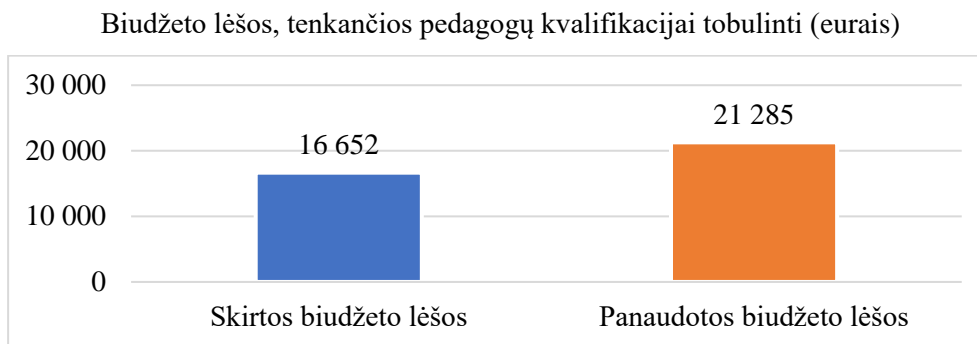
2 pav. Prioritetines Programas įgyvendino pedagogai praktikai

Programas pagal prioritetus įgyvendinę (vykdę) lektorai

Savivaldybė pedagogų kvalifikacijos tobulinimui 2022 m. panaudojo daugiau lėšų, nei buvo skirta (žr. 3 pav.), tikėtina, perskirstė lėšas iš kitų nepanaudotų lėšų, atsiradus didesniai PKT poreikiui atnaujinamo ugdymo turinio kontekste. 2021 m. savivaldybė panaudojo 94 proc. visų PKT skirtų lėšų.

3 pav. Iš skirtų biudžeto lėšų mokytojų ir kitų ugdymo procese dalyvaujančių asmenų kvalifikacijai tobulinti panaudota 128 proc.

Kvalifikacijos tobulinimo galimybių užtikrinimas savivaldybėje (pagal interneto svetainės puslapių apžvalgą, atliktą 2023 m. vasario–gegužės mėn.)

Centras organizuoja PKT renginius, atsižvelgdamas į rajono pedagogų poreikius, dažniausiai po pamokų, per mokinių atostogas, nuotoliniu būdu. Bendradarbiaujant su Molėtų ir Ukmergės švietimo pagalbos tarnybomis, tvirtinamos ir akredituojamos parengtos kvalifikacijos tobulinimo Programos. Informacija apie kitų institucijų organizuojamus renginius skelbiama Centro interneto svetainėje, socialiniuose tinkluose. Konkretūs pasiūlymai siunčiami mokyklų administracijoms ir mokytojams el. paštu.

Centras mokytojams per mėnesį organizuoja 2–3 renginius. Jie yra viešini bendrame mėnesio veiklos plane, nurodant laiką, vietą, tikslinę grupę ir trukmę, bet pasigendama informacijos, kokią 2023–2025 m. PKT prioritetingą sritį jie atliepia. Daugiausia vykdomos olimpiados, konkursai, vaikų švietimo renginiai.

Centre vyksta mokytojų dalykininkų pasitarimai, metodinių būrelių susirinkimai aktualiems klausimams spręsti: rengiami praktikumai Pažangių technologijų laboratorijoje, svarstomas atnaujintų ugdymo programų diegimas, jų pritaikymo galimybės, ugdant mokymosi sutrikimų turinčius mokinius.

Centras rengia įvairius kursus, organizuoja išvykas, projektines veiklas, paskaitas trečiojo amžiaus universiteto klausytojams.

Prie Centro suburta metodinė taryba, kuri koordinuoja metodinių būrelių veiklą, siūlo metodinės veiklos prioritetus, atsižvelgdama į šalies ir rajono švietimo ir politikos tendencijas. 2022 m. ir 2023 m. vyksta kiekvieno dalyko metodinių būrelių susirinkimai, skirti pasirengti atnaujinto ugdymo turinio (toliau – UTA) diegimui, taip pat socialinių ir kitų pagalbą mokyklai teikiančių specialistų metodinių būrelių susirinkimai atnaujintų bendrųjų programų pritaikymo galimybėms, ugdant mokymosi sutrikimų turinčius mokinius, aptarti. 2023 m. parengtos ir vykdomos dvi ilgalaikės PKT Programos, susijusios su UTA. Su UTA susiję renginiai vykdomi visose rajono bendrojo ugdymo mokyklose, informaciją apie juos galima rasti Centro svetainėje. Joje skelbiama ir kita su UTA susijusi informacija: skaidrių pavyzdys mokykloms, skirtas tėvams ir visuomenei informuoti; užsienio šalių konsultantų mokymai apie komunikaciją UTA tema; kaip pasiruošti atnaujinto ugdymo turinio įgyvendinimui savivaldybėse, mokyklose, švietimo pagalbos įstaigose ir pan.

Remiantis Centro veiklos duomenimis, atsispindinčiais interneto svetainės puslapiuose, matyti, kad sudaromos galimybės pedagoginių darbuotojų bendrosioms ir profesinėms kompetencijoms ugdyti.

PKT poveikis ugdymo kokybei

Vadovaujantis savivaldybės ir Centro pateiktais duomenimis, galima teigti, kad Širvintų r. savivaldybė vykdo tikslingą PKT stebėseną, siekdama geresnės ugdymo kokybės.

Centro atstovai vykdo PKT renginių stebėseną, anketuodami renginių dalyvius, dalyvauja metodiniuose pasitarimuose, atlieka mokyklų dokumentų analizę. Jų nuomone, rajono pedagogai nuolat tobulinasi. Auga mokytojų motyvacija dalyvauti mokymuose, dalytis darbo patirtimi. Pasiteisina tęstiniai mokymai (pvz., „Lyderių laikas III“). Tęstiniai mokymai suartina visus rajono pedagogus, jie dalijasi patirtimi ir atradimais.

Rajone susitarta dėl vertinimo (pvz., mokyklose susitarta dėl trišalių pokalbių – mokinys, mokytojas, mokinio tėvai). Aiški trišalių pokalbių struktūra. Mokyklose aiškėja mokinių pažangos vertinimo samprata, randasi bendri susitarimai tarp mokytojų, tėvų ir mokinių. Mokyklose atliekama duomenų analizė. Duomenų analizė leidžia stebėti mokinių pasiekimų dinamiką, kaitą, išsiaiškinti mokytojų kvalifikacijos tobulinimo poreikius.

Pateikti duomenys rodo, kad **pastebimas PKT poveikis mokinių pasiekimams ir pažangai**. Visi specialiųjų ugdymosi poreikių mokiniai sėkmingai dalyvavo 2022 m. ir 2023 m. nacionaliniuose mokinių pasiekimų patikrinimuose (toliau – NMPP). Visų jų pasiekimai atitiko patenkinamą arba pagrindinį pasiekimų lygį (pradinis ugdymas). 2022 m. ir 2023 m. NMPP skaitymo testo rezultatai yra aukštesni nei šalies vidurkis, o matematikos testo rezultatai nuo žemesnių už šalies vidurkį pagerėjo iki aukštesnių už šalies vidurkį (pradinis ugdymas).

Remiantis pusmečių ir mokslo metų mokinių pasiekimų ataskaitų duomenimis, lyginant 2021–2022 m. m. ir 2022–2023 m. m. metinių ataskaitų duomenis, galima teigti, kad 4 proc. padidėjo aukštesniu lygiu įvertintų mokinių skaičius, 3 proc. sumažėjo patenkinamu lygiu įvertintų mokinių skaičius (pradinis ugdymas). Auga mokinių gebėjimas įsivertinti, mokymosi motyvacija, gebėjimas analizuoti savo mokymosi procesą. Visos mokyklos turi pasirengusios ilgalaikius pokyčio projektus „Veikiame kartu dėl mokinio pažangos“.

Kryptingai, pagal šalies ir rajono pedagogų kvalifikacijos tobulinimo prioritetus ir mokyklų poreikį vykdomas pedagogų kvalifikacijos tobulinimas daro **poveikį ir savivaldybės mokyklų, kaip organizacijų, pažangai**. 2022–2023 m. m. pedagogų kvalifikacijos tobulinimas buvo orientuotas į pasiruošimą diegti atnaujintą ugdymo turinį, įtraukiojo ugdymo organizavimo ypatumus. Pastebimas suaktyvėjęs pedagogų tarpusavio mokymasis, pedagoginės praktikos reflektavimas, probleminių klausimų nagrinėjimas ir sprendimas. Mokykloms svarbu kurti ir puoselėti pasitikėjimo ir bendradarbiavimo kultūrą. Mokyklų veiklos kokybės įsivertinimo duomenimis, 90 proc. mokytojų nurodė, kad pagerėjo bendradarbiavimas tarp mokytojų.

Mokyklose kuriama kultūra, skatinanti mokytojus būti lyderiais, priimti atsakomybę už kiekvieno asmens pasirinktą mokyklai svarbios veiklos įgyvendinimą.

Rekomendacijos

Atsižvelgiant į pateiktus duomenis, *siūloma*:

- *dalytis* prie Centro suburtos metodinės tarybos patirtimi su kolegomis iš kitų savivaldybių ir *stiprinti* jos narių gebėjimus *priimti* sprendimus, grįstus duomenimis, *analizuojant* PKT poveikį ugdymo kokybei;
- *ieškoti* galimybių stebėti pedagogų kvalifikacijos dinamiką po mokymosi PKT Programose, padedant (motyvuojant) įgytas žinias perkelti į praktiką;
- *priskirti* Programų turinį prioritetinėms 2023–2025 m. PKT sritims.